

DISKRIMINATIVNA ANALIZA KOGNITIVNIH I KONATIVNIH DIMENZIJA DJECE STARIJEG OSNOVNOŠKOLSKOG UZRASTA S OBZIROM NA SOCIJALNO PEDAGOŠKI TRETMAN¹

Aleksandar Buđanovac
Antonija Žižak

Originalni znanstveni rad

Odsjek za socijalnu pedagogiju
Fakultet za defektologiju, Zagreb

UDK: 376.5
Zaprimljeno: 22. 9. 1992.

Sažetak

Uzorak ispitanika s evidentiranim poremećajima u ponašanju (N=94) podijeljen je metodom slučajnog izbora na eksperimentalnu grupu (N=53), prema kojoj je proveden model pedagoškog tretmana usmjeren na individualni i grupni rad s učenicima, i individualni rad s roditeljima, te kontrolnu grupu (N=41). Promatrane su razlike između ovih grupa na kognitivnim i konativnim dimenzijama, pretpostavljenim kibernetičkim modelima kognitivnog i konativnog funkcioniranja Momirovića i suradnika, u tri vremenske točke - inicijalno, u V. razredu, u VI. razredu, te u VII. razredu. Razlike između E i K skupine u ispitivanim prostorima utvrđene su pod modelom diskriminativne analize, program DIANA, na Sveučilišnom računskom centru u Zagrebu.

Po jedna diskriminativna funkcija izolirana u svakoj vremenskoj točki pokazala je da do razlika između E i K grupe protokom tretmana dolazi prvenstveno u kognitivnom prostoru, i to u korist eksperimentalne grupe, što se može objasniti povećanom motivacijom njenih članova za rješavanje testova.

Na konativnim dimenzijama protokom tretmana ne dolazi do značajnijih promjena u strukturi razlika između ovih dviju grupa.

KLJUČNE RIJEČI: diskriminativna analiza, pedagoški tretman, kibernetički model kognitivnog funkcioniranja, kibernetički model konativnog funkcioniranja

1. PROBLEM

Uvid u literaturu o mogućnostima i granicama interveniranja u razvoj djece upućuje na zaključak o nepostojanju jedinstveno prihvaćenog modela tog razvoja. Osnovna hipoteza, testirana kroz mnogobrojna istraživanja, da okolina utječe na razvoj djece u prvim godinama života na način koji može biti krucijalno kritičan za kasniji razvoj, nije u potpunosti potvrđena (Clarke i Clarke, 1987). Tako je još uvijek vrlo dvojbeno da li su mogućnosti mijenjanja jednake u svim razvojnim periodima ili su neke godine u životu čovjeka ipak formativnije od drugih.

S druge strane cijeli niz različitih epidemioloških studija (Ouston, 1984) o poremećajima u ponašanju, a naročito delinkvenciji mladih ukazuje na važnost osnovnoškolskog uzrasta, posebice kroz naglašavanje važnosti školskog neuspjeha i uopće školske neadekvatnosti kao uvijek prisutne a vrlo često i početne, gotovo marka-

cione točke u razvoju asocijalnog i antisocijalnog ponašanja. To je tim značajnije što se u pravilu ne radi o djeci sa sniženim intelektualnim potencijalima (Smith, 1974; Ouston, 1984).

Koliko je ovaj fenomen objašnjiv činjenicom da svoja odgojno-obrazovna nastojanja škola uglavnom ostvaruje nastupajući manje više gotovo istovjetno prema svim učenicima? Logika prirodnih i psiholoških zakona uči nas da je u takvim uvjetima moguće očekivati distinkciju učeničke uspješnosti na skali potpune uspješnosti do potpune neuspješnosti. Nužna je, dakle, diferencijacija u skladu s potrebama učenika - nužna je i adaptacija škole na učenike a ne učenika na školu.

Može li škola nekim specifičnim interventnim aktivnostima utjecati na modalitete ponašanja, kognitivnog funkcioniranja i konativne karakteristike svojih učenika? - središnje je pitanje cjelokupnog znanstvenog istraživanja, pa tako i ovog rada.

¹ Ovaj je rad dio znanstveno - istraživačkog projekta "Pojavni oblici poremećaja u ponašanju djece u osnovnim školama, uvjeti života u obitelji i model pedagoškog tretmana".